

مدیریت اردو

ملاک‌های صلاحیت حرفه‌ای برای برگزاری اردوهای دانش‌آموزی

نرجس لاری

پژوهشگر تعلیم و تربیت

خواهند بود؛ مگر اینکه یک گروه اجرایی قوی به برگزاری مؤثر رهنمون‌های آن خطوط اقدام کند.

مدیریت شایسته برنامه‌های تربیتی خارج از مدرسه، مستلزم داشتن مهارت‌هایی است که آموزش و اکتساب آن‌ها امری ضروری است اما مهارت‌های اختصاصی یک مدیر اردو شامل چه مواردی است؟ این یادداشت به دنبال تبیین برخی از این مهارت‌هاست. زمانی که این ویژگی‌ها و یا به تعبیر دیگر، ملاک‌های صلاحیت حرفه‌ای برای برگزاری اردو روشن باشد، افراد می‌توانند برای دستیابی به این ملاک‌ها و ارتقا در آن‌ها و نیز افزایش اثربخشی خود، از طریق تجربه حرفه‌ای، آموزش‌های ضمن خدمت مهارت‌ها، تجربه شخصی و به چالش کشیدن خود، کارآمدی خویش را توسعه بخشند.

در این یادداشت، ملاک‌های صلاحیت حرفه‌ای برای برگزاری اردوهای دانش‌آموزی را در چهار بخش شامل مهارت‌های فردی، مهارت‌های اردویی، مهارت‌های مدیریت، و مهارت‌های تربیتی بررسی می‌کنیم. باید در نظر داشت که همه این مهارت‌ها در یک برنامه اردویی به هم پیوسته‌اند و جدا از یکدیگر قابل بررسی

من در ایام دانش‌آموزی به اردوهای متعددی رفته‌ام. اردوهایی که از آن‌ها عکس‌هایی برای تداعی خاطراتی مبهم به یادگار دارم، یک اردوی فاقد عکس را همیشه با خاطراتی خوش و ماندگار به یاد می‌آورم؛ اردویی در سننین ابتدایی که هدف خیلی ساده‌ای برای آموزش بعضی از مهارت‌های طبیعت‌گردی داشت و در یک اردوگاه شهری برگزار شده بود. جالب آنکه با وجود گذشت سال‌های متمادی، حتی بعضی از کارکنان آن اردو و از همه بیشتر مربی‌ای را که مسئول ما بود، در ذهن دارم. به این فکر می‌کنم که جدا از سناریوی اردویی که همیشه عنصری مهم بوده، چه خاصیت دیگری اثر این اردو را در من، به‌عنوان یک دانش‌آموز، ماندگار کرده است؟ به عبارت دیگر، احساس خوب و درک کارآمدی یک اردو متأثر از چه عوامل دیگری است؟

مهم‌ترین پاسخ به این پرسش مبتنی بر پژوهش‌های صورت گرفته، مدیریت و نحوه اجرای کارآمد اردوست که طبیعتاً مرهون افراد دارای صلاحیت آن است. در واقع، به نظر می‌رسد که بهترین سناریوهای اردویی صرفاً خطوط زیبایی روی کاغذ

نیستند و همپوشی آن‌ها در مصادیق مختلف در برگزاری یک اردوی حرفه‌ای قابل مشاهده است.

مهارت‌های فردی

شکل‌گیری جو مناسب در اردو منوط به قابلیت و ارزشمندی شخصیت فردی برگزارکنندگان آن است. ویژگی‌هایی که به‌طور مستقیم از برگزارکنندگان هر برنامه تربیتی بر دانش‌آموزان شرکت‌کننده اثر گذارد، قابل چشم‌پوشی نیست. یک فرد کارآمد از نظر ویژگی‌های فردی، بر تقویت یک محیط مثبت و مؤثر در اردو اثر می‌گذارد؛ خصوصاً اینکه برنامه اردویی شرایط متعددی را در ارتباطات اجتماعی مبتنی بر موقعیت فراهم می‌کند و از این نظر، تسلط فردی بیشتری را از کارکنان می‌طلبد. مهارت‌های زیر در این بخش ضروری به نظر می‌رسد:

- خودرهبی؛
- ارزش‌مداری شخصی مبتنی بر اخلاق حرفه‌ای؛
- ریسک‌پذیری و انعطاف؛
- حل مسئله؛
- تاب‌آوری.

مهارت‌های اردویی

این دسته از مهارت‌ها، به «درک ویژگی‌های اختصاصی فعالیت‌های اردویی» اشاره دارد که می‌تواند در موقعیت‌های متعدد و متفاوت - از شب‌مانی در مدرسه تا صخره‌نوردی در طبیعت - برگزار شود. مدیریت دقیق یک اردو منوط به شناخت الزامات هر یک از این شرایط و فعالیت‌هاست؛ چرا که مدیر و کارکنان اردو باید امکان برنامه‌ریزی راهبردی شرایط ایمن و مدیریت خطر در این موقعیت‌ها، امکان پیشنهاد برنامه مبتنی بر شرایط، و آموزش آن‌ها را داشته باشند.

بخشی از مهارت‌های اردویی، مهارت‌های پیشگیری از حادثه و بخش دیگر، مهارت‌های پاسخ به حادثه را شامل می‌شود.

● مهارت‌های پیشگیری از حادثه شامل: انتخاب تجهیزات و استفاده از آن‌ها، اصول نگهداری تجهیزات (نظارت اولیه)، اصول بهداشت و سلامت، مسیریابی، اصول برنامه غذایی، نظارت بر آماده‌سازی و تجهیز اردوگاه یا مکان اردو، شناسایی نقاط مستعد خطر در برنامه، سلامت حمل و نقل، و بیمه دانش‌آموزان و مربیان است.

● مهارت‌های پاسخ به حادثه، شامل امکانات درمانی، استقرار امکانات شرایط بحران، و شناخت اصول نجات‌بخشی و اطفای حریق است.

مهارت‌های تربیتی

مهارت‌های تربیتی را می‌توان مهم‌ترین بخش از مهارت‌های اداره اردو دانست؛ چرا که نیل به هدف یک اردوی تربیتی در گرو تسلط بر این مهارت‌هاست. تمام تلاش‌های اجرایی برای

ایجاد ساختار برگزاری مناسب اردو، زمانی مؤثر است که عوامل برگزاری اردو بدانند که تحت چه شرایطی اهداف تعلیم و تربیتی قصد شده به ثمر می‌نشیند. ملاک‌های حداقلی برای این بخش شامل موارد زیر است:

- توانایی تشویق و تنبیه مبتنی بر تربیت مثبت در اردو برای مخاطب و کارکنان؛
- شناخت و در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی (سبک‌های یادگیری، استعدادها، چندگانه) در برنامه فعالیت‌ها؛
- شناخت اصول و حدود ارتباط با والدین؛
- داشتن ابزار حفظ نشاط در برنامه اردو؛
- بهره‌گیری از فناوری آموزشی؛
- بهره‌مندی از دانش شناخت مخاطب اردو (ترکیب و درصد سنی) و گروه‌بندی؛
- شناخت روش‌های آموزشی؛
- تسلط بر محتوا.

مهارت‌های مدیریتی

دسته دیگری از مهارت‌ها، نکاتی است که در اداره یک برنامه اجرایی گروهی باید در نظر گرفته شود. وجود منابع مالی مختلف، تجهیزات، حمل و نقل و تعدد گروه‌های درگیر در برگزاری یک اردوی کارآمد، نیاز به مدیریت دقیق این فرآیند اجرایی را تا رسیدن به اهداف نشان می‌دهد. این دسته از مهارت‌ها به‌طور خاص به شایستگی رهبری اجرایی افراد برگزارکننده اردو اشاره دارد و می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- مدیریت امکانات اردویی؛
- مدیریت مالی و منبع (مثل امکان برآورد هزینه اردو)؛
- اصول ارزیابی از عملکرد کارکنان؛
- اصول ارزیابی تحقق اهداف اردو؛
- الگو نظارت اردو بر کیفیت و کمیت برگزاری؛
- تحلیل مدیریت خطر اردو/ مدیریت بحران؛
- تشخیص و تأمین نیازهای گروه‌های ویژه شرکت‌کننده در اردو؛
- تسلط بر نیاز کارکنان اردو؛
- تربیت و غربال مربیان و کارکنان و شناخت سطوح گواهی صلاحیت حرفه‌ای؛
- مدیریت زمان اردو؛
- مدیریت حمل و نقل؛
- بازاریابی اردو.

* پی‌نوشت

1. Harrison, G., & Erpelding, M. (Eds). (2012). Outdoor program administration: Principles and practices. Human Kinetics.

بهترین
سناریوهای
اردویی صرفاً
خطوط زیبایی
روی کاغذ
خواهند بود؛ مگر
اینکه یک گروه
اجرایی قوی به
برگزاری مؤثر
رهنمون‌های آن
خطوط اقدام کند